

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра теорії та методики музичного мистецтва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.В. Жильцов

" 04 " 12 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ: ІСТОРІЯ ЕСТРАДИ

для студентів

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Професійне спрямування: Сольний спів

Київ-2018

Розробники:

Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Викладачі: Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від «30» серпня 2018 року № 17

Завідувач кафедри _____ О. М. Олексюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми Сольний спів «___» _____ 20__ р.

Гарант освітньої програми Сольний спів _____ О. М. Олексюк

Підпис

Робочу програму перевірено

«___» _____ 20__ р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

_____ Підпис

А.О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра теорії та методики музичного мистецтва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

" ____ " _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ: ІСТОРІЯ ЕСТРАДИ

для студентів

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Професійне спрямування Сольний спів

Київ-2018

Розробники:

Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Викладачі: Тадеуш О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від «30» серпня 2018 року № 17

Завідувач кафедри _____ О. М. Олексюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми Сольний спів
«___» _____ 20__ р.

Гарант освітньої програми Сольний спів _____ О. М. Олексюк
Підпис

Робочу програму перевірено
«___» _____ 20__ р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи _____ А.О. Таранник
Підпис

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ.....	10
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	10
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання ..	11
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	13
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	16
6.5. Шкала відповідності оцінок.....	17
7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ.....	17
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів, годин	2 /60		
Курс	4		-
Семестр	7	8	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	2	2	
Обсяг кредитів	1	1	-
Обсяг годин у тому числі:	30	30	-
аудиторні	14	14	-
модульний контроль	2	2	-
семестровий контроль	-	-	-
самостійна робота	14	14	-
Форма семестрового контролю	-	залік	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів систему базових знань з проблем історії естрадного мистецтва;
- забезпечити оволодіння необхідними знаннями загальних характеристик естрадних жанрів;
- сформувати знання стосовно психолого-педагогічних особливостей майстерності артиста естради;
- сформувати критичне ставлення до художнього рівня творів музичної естради.

Завдання навчальної дисципліни навчити студентів:

- визначати типові риси етапів розвитку музичної естради; особливості виконавських стилів провідних зарубіжних і вітчизняних естрадних виконавців;
- розпізнавати на слух твори відомих композиторів та манеру виконання провідних естрадних виконавців; оцінювати художню цінність і значущість музичного твору естрадного мистецтва.
- осмислювати й узагальнювати творчі досягнення відомих естрадних майстрів;
- вільно користуватися знаннями з історії естрадних жанрів;
- аналізувати й давати критичну оцінку естрадним музичним творам українських і зарубіжних композиторів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні результати:

- сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури;
- уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження;
- здатність до самостійного наукового пошуку в галузі мистецтвознавства;
- здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні:

Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Розуміння переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей.

Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень. Повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови.

Уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю.

Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.

Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Фахові:

Художньо-естетична: сформованість системи художньо-естетичних, мистецтвознавчих та культурологічних знань. Здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції.

Мистецтвознавча: володіння базовими знаннями з історії мистецтв та теорії вокального виконавства. Знання особливостей професійного та аматорського вокального виконавства. Розуміння відмінностей академічного, естрадного, джазового і народного співу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна:						
	Усього	Лекцій	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Семестровий контроль
<i>Змістовий модуль 1. Розвиток естрадного мистецтва у XIX – першій половині XX ст.</i>							
Тема 1. Діяльність розважальних естрадних установ к. XIX – п. XX ст.	4	2				2	
Тема 2. Естрадне мистецтво першої третини XX ст. Естрада в Україні	4	2				2	
Тема 3. Розвиток естрадних жанрів у 30-40 рр. XX ст.	4		2			2	
Тема 4. Естрада у 50-60 рр. XX ст. Українське естрадне мистецтво	4		2			2	
<i>Змістовий модуль 2. Розвиток естрадного мистецтва у другій половині XX – п. XXI ст. .</i>							
Тема 1. Естрада у 70-90 рр. XX ст. Українська естрада	4	2				2	
Тема 2. Українське естрадне виконавство к. XX – п. XXI ст	4	2				2	
Тема 3. Формування професійної освіти естрадного виконавства	4	2				2	
Модульний контроль	2						
Разом за 7-й семестр:	30	10	4			14	
<i>Змістовий модуль 3. Розважальні музично-театральні жанри XX – п. XXI ст.</i>							
Тема 1. Розважальні музично-театральні жанри: історичний аспект	4		2			2	
Тема 2. Оперета у XX ст. як видовищна і розважальна вистава	4	2				2	
Тема 3. Мюзикл: витоки і розвиток жанру	4	2				2	
Тема 4. Поп-музика як явище художньої культури XX ст.	4	2				2	
<i>Змістовий модуль 4. Рок-музика і джаз як явище музичної культури XX – п. XXI ст. .</i>							
Тема 1. Рок-музика як культурне явище другої половини XX ст.	4	2				2	
Тема 2. Рок-опера як новий жанр естрадного мистецтва другої половини XX ст.	4		2			2	
Тема 3. Джаз як феномен музичної культури XX ст. Стилі традиційного джазу. Стилі сучасного джазу.	4		2			2	
Модульний контроль	2						
Разом за 8-й семестр:	30	8	6			14	
Всього за курс:	60	18	10			28	

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. РОЗВИТОК ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

ТЕМА 1. Діяльність розважальних естрадних установ (ХІХ – п. ХХ ст. (2 год.)

Становлення форм естрадного мистецтва. Кафешантан, концерт в ресторані, концерт на вільному повітрі, роль духових оркестрів. Становлення естрадних жанрів ліричного шансону, циганської пісні, сатиричного куплету, сатиричного монологу, конферансу. Циганські хори та їх солісти. Циганські театри. Кабаре як кафе з естрадними виставами. Циркові жанри на естраді: дресура тварин Л. Дурова, клоунада. Народні хори на естраді (хор М. П'ятницького, хор Д. Агреньова–Слов'янського). Художнє слово на естраді: літературні монологи та вірші у виконанні М. Єрмолової, В. Комісаржевської.

Література основна: 5, 7, 10, 12, 18.

Література додаткова: 3, 11, 14.

ТЕМА 2. Естрадне мистецтво першої третини ХХ ст. Естрада в Україні (2 год.)

Естрадне мистецтво періоду визвольних змагань. Естрада 20-30-х років: мітинги-концерти, агітпоїзди, агітбригади, ідеологізовані масові дійства на вільному повітрі. Театр революційної сатири. Популярні вокальні жанри: пісня, сатиричний куплет. Формування основних естетичних принципів радянської естради: легкість сприйняття, доступність, розважальність, ідеологічна спрямованість. Поява нових форм естрадних театрів: театр комсомольської молоді, театр одного актора. Розвиток розмовних естрадних жанрів: оповідь, фейлетон, комедійний дует. Українська народна пісня на естраді. Творчість Г. Давидовського, його хори «Кобза», «Бандура».

Література основна: 1, 3, 4, 8, 9, 15.

Література додаткова: 1, 4, 6, 11.

ТЕМА 3. Розвиток естрадних жанрів у 30-40 рр. ХХ ст. (2 год.)

Становлення жанру радянської масової пісні. Переважання революційної, героїчної, патріотичної тематики. Естрадна пісня у радянському кіно передвоєнних років: героїко-патріотичне спрямування. Видатні актори-співаки радянського кіно (Л. Орлова, Л. Утьосов, М. Зельдін). Оперета в Україні. Естрада у воєнні роки. Формування естрадних театрів, естрадних бригад. Концерти на фронтах. Творчість К. Шульженко, Л. Русланової, Л. Утьосова. Повоєнна діяльність артистів естради. Патріотична та лірична естрадна пісня.

Література основна: 3, 12, 14, 17.

Література додаткова: 5, 6, 12, 16.

ТЕМА 4. Естрада у 50-60 рр. ХХ ст. Українське естрадне мистецтво (2 год.)

Формування поняття масової культури. Концерти на вільному повітрі в садах, парках. Творчість І. Юр'євої, О. Вертинського. Естрадні концерти на виробництві (на заводах, фабриках, шахтах, в полі). Розвиток жанру естрадного танцю у творчості М. Есамбаєва, В. Шубаріна. Театр мініатюр А. Райкіна. Сольна естрадна мініатюра-пародія А. Райкіна. Сатиричні дуети Ю. Тимошенко – Ю. Березін. Українська естрадна пісня в 60-ті роки. Творчість композиторів П. Майборода, І. Шамо, О. Білаша, І. Поклада, В. Івасюка. Видатні співаки М. Гнатюк, М. Кондратюк, Ю. Гуляев, Д. Петриненко, А. Мокренко та їх діяльність на естраді. Створення концерної організації «Укрконцерт».

Література основна: 2, 5, 6, 13, 18.

Література додаткова: 4, 6, 9, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – П. ХХІ СТ.

ТЕМА 1. Естрада у 70-90 рр. ХХ ст. Українська естрада (2 год.)

Популяризація естрадної пісні у 70-ті роки. Зірки естради цього періоду А. Пугачова, С. Ротару, Е. П'єха, Й. Кобзон). Автори-виконавці В. Висоцький, Б. Окуджава. Вокальні ансамблі «Смерічка», «Червона рута». Творчість Н. Яремчука, В. Зінкевича, С. Ротару. Тріо Мареничів. Гумор на естраді (Є. Петросян, В. Винокур, К. Новікова, М. Задорнов, О. Іванов, О. Степаненко). Музична пародія (В. Винокур, О. Песков). Сатиричні дуети Тарапунька і Штепсель, Вероніка Маврікіївна і Авдотья Нікітішна, Р. Карцев і В. Ільченко, В. Моїсеєнко і В. Данилець.

Література основна: 2, 4, 7, 10, 14.

Література додаткова: 1, 4, 13, 17.

ТЕМА 2. Українське естрадне виконавство к. ХХ – п. ХХІ ст. (2 год.)

Популяризація української естрадної пісні. Роль радіо і телебачення в популяризації української естради. Естрадні концерти, музичні фільми, театралізовані шоу. Естрадні теле-шоу, конкурси («Х – фактор», «Голос країни»). Естрада в концертах нічних клубів, ресторанів, на дискотеках. Гумор на естраді. Циркові жанри на естраді. Шоу-бізнес, його типові риси.

Особливості розвитку української естради. Тематика пісень. Значення виконавської особистості в естрадному мистецтві. Творчі постаті С. Ротару, В. Зінкевича, Н. Яремчука, О. Білозір, В. Павлика, О. Пономарьова, Ані Лорак, О. Скрипки. Творчість групи «Океан Ельзи».

Література основна: 1, 5, 9, 12, 15.

Література додаткова: 4, 6, 13, 14.

ТЕМА 3. Формування професійної освіти естрадного виконавства (2 год.)

Формування фахової підготовки артистів естради. Відкриття училищ циркового та естрадного мистецтва (Москва, Київ, Тбілісі). Підготовка режисерів естради у Київському інституті театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого; естрадних співаків у Національному університеті культури і мистецтв, Київському інституті музики ім. Р. Глієра, Київському університеті ім. Б. Грінченка.

Література основна: 3, 4, 7, 12, 15.

Література додаткова: 2, 5, 8, 10, 13., 14.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. РОЗВАЖАЛЬНІ МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНІ ЖАНРИ ХХ – П. ХХІ СТ.

ТЕМА 1. Розважальні музично-театральні жанри: історичний аспект (2 год.)

Становлення і розвиток музично-театральних жанрів розважального типу. Особливості розвитку музично-театральних жанрів у ХХ – п. ХХІ ст. Комічна опера. Оперета. Мюзикл.

Література основна: 5, 7, 10, 12, 18.

Література додаткова: 3, 11, 14.

ТЕМА 3.2. Оперета у ХХ ст. як видовищна і розважальна вистава (2 год.)

Формування жанру оперети. Типові сюжети та особливості драматургії оперети. Західноєвропейські традиції оперети. Радянська оперета. Оперета в Україні.

Література основна: 1, 3, 4, 8, 9, 15.

Література додаткова: 1, 4, 6, 11.

ТЕМА 3.3. Мюзикл: витоки і розвиток жанру (2год.)

Виникнення жанру мюзиклу. Жанрові витоки мюзиклу. Специфіка жанру. Особливості американського мюзиклу. Європейські традиції мюзиклу.

Література основна: 3,12, 14, 17.

Література додаткова: 5, 6, 12, 16.

ТЕМА 3.4. Поп-музика як явище художньої культури ХХ ст. (2 год.)

Етимологія дефініції «популярна музика». Напрями популярної музики: джаз, рок-музика. Жанри популярної музики: мюзикл, рок-опера.

Література основна: 2, 5, 6, 13, 18.

Література додаткова: 4, 6, 9, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. РОК-МУЗИКА І ДЖАЗ ЯК ЯВИЩЕ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХХ – П. ХХІ СТ.

ТЕМА 4.1. Рок-музика як культурне явище другої половини ХХ ст. (2год.)

Рок-музика як явище культури другої половини ХХ ст. Жанрові витоки рок-музики. Засоби виразності рок-музики.

Література основна: 2, 4, 7, 10, 14.

Література додаткова: 1, 4, 13,17.

ТЕМА 4.2. Рок-опера як новий жанр естрадного мистецтва другої половини ХХ ст. (2год.)

Витоки рок-опери як жанру. Популярні взірці рок-опери. Західноєвропейська рок-опера. Російська рок-опера. Рок-опера в Україні.

Література основна: 3, 5, 8, 14, 17.

Література додаткова: 6, 8, 10, 11.

ТЕМА 4.3. Джаз як феномен музичної культури ХХ ст. Стилі традиційного джазу (2год.)

Походження джазу, його витоки: спиричуелз, блюз, регтайм. Стилі класичного джазу: новоорлеанський, диксиленд, свінг, радянський джаз.

Література основна: 1, 5, 9, 12, 15.

Література додаткова: 4, 6, 13, 14.

ТЕМА 4.4. Стилі сучасного джазу (2 год.)

Особливості функціонування стилів сучасного джазу. Сучасні джазові стилі (бі-боп, кул, фри-джаз).

Література основна: 3, 4, 7, 12, 15.

Література додаткова: 2,5, 8, 10, 13.,14

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Семінарське заняття 1.

Розвиток естрадних жанрів у 30-40 рр. ХХ ст. Розвиток естрадних жанрів у період Великої Вітчизняної війни (2 год.)

1. Специфіка жанру театру одного актора.

2. Особливості функціонування естрадних концертів на фронтах Великої Вітчизняної війни.

3.Визначити значення радянської естради у воєнні роки.

Література основна: 3,12, 14, 17.

Література додаткова: 5, 6, 12, 16.

Семінарське заняття 2.

Естрада у 50-60 рр. XX ст. Українське естрадне мистецтво (2 год.)

1. Особливості творчості відомих естрадних співаків даного періоду.
2. Творчий шлях виконавця естрадного танцю М. Есамбаєва.

Література основна: 2, 5, 6, 13, 18.

Література додаткова: 4, 6, 9, 13.

Змістовий модуль 3.

Семінарське заняття 4

Розважальні музично-театральні жанри: історичний аспект (2 год.)

1. Становлення і розвиток музично-театральних жанрів розважального типу.
2. Особливості розвитку музично-театральних жанрів у XX – п. XXI ст.
3. Комічна опера. Оперета. Мюзикл.

Література основна: 5, 7, 10, 12, 18.

Література додаткова: 3, 11, 14.

Змістовий модуль 4.

Семінарське заняття 5

Рок-опера як новий жанр естрадного мистецтва другої половини XX ст. (2год.)

1. Витоки рок-опери як жанру.
2. Популярні взірці рок-опери.
3. Західноєвропейська рок-опера.
4. Російська рок-опера.
5. Рок-опера в Україні.

Література основна: 3, 5, 8, 14, 17.

Література додаткова: 6, 8, 10, 11.

Семінарське заняття 6.

Джаз як феномен музичної культури XX ст. Стилі традиційного джазу (2год.)

1. Походження джазу, його витоки: спиричуелз, блюз, регтайм.
2. Стилі класичного джазу: новоорлеанський, диксиленд, свінг, радянський джаз.

Література основна: 1, 5, 9, 12, 15.

Література додаткова: 4, 6, 13, 14.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		
	Макс.кільк.балів одиницю	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів	Кількість одиниць	Максимальні кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	3	3	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	-	-	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	20	-	-	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	-	-	1	25	-	-	1	25
Разом	42	-	44	-	43	-	34	-	63
Максимальна кількість балів: 184									
Розрахунок коефіцієнта: 1,8									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
<i>Змістовий модуль 1. Розвиток естрадного мистецтва у XIX – XX ст.</i>					
Тема 1.	1. Проаналізувати становлення форм естрадного мистецтва. 2. Визначити етапи зародження естрадних жанрів ліричного шансону, циганської пісні, сатиричного куплету, сатиричного монологу, конферансу. 3. Охарактеризувати циркові жанри на естраді: дресура тварин Л. Дурова, клоунада.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.	1. Охарактеризувати естрадне мистецтво періоду визвольних змагань 2. Розкрити сутність популярних вокальних жанрів: пісня, сатиричний куплет. 3. Визначити основні риси радянської естради. 4. Розглянути розвиток розмовних естрадних жанрів: оповідь, фейлетон, комедійний дует.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.	1. Визначити етапи становлення жанру радянської масової пісні. 2. Охарактеризувати творчу діяльність Л. Орлової, Л. Утьосова, М. Зельдіна. 3. Визначити основні тенденції формування естрадних театрів, естрадних бригад. 4. Проаналізувати повоєнну діяльність артистів естради.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Тема 4.	1. Визначити поняття масової культури. 2. Розглянути творчість І. Юр'євої, О. Вертинського. 3. Охарактеризувати розвиток української естрадної пісні в 60-ті роки. 4. Здійснити порівняльний аналіз творчості композиторів П. Майбороди, І. Шамо, О. Білаша, І. Поклада, В. Івасюка. 5. Дослідити творчу діяльність співаків М. Гнатюка, М. Кондратюка, Ю. Гуляєва, Д. Петриненка, А. Мокренка.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
<i>Змістовий модуль 2. Розвиток естрадного мистецтва у XX – XXI ст.</i>					
Тема 1.	1. Визначити роль радіо і телебачення в популяризації української естради. 2. Проаналізувати естрадні теле-шоу, конкурси («Х – фактор», «Голос країни»).	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5

Тема 2.	1. Визначити особливості розвитку української естради та тематику пісень. 2.. Проаналізувати творчі постаті С. Ротару, В. Зінкевича, Н. Яремчука, О. Білозір, В. Павлика, О. Пономарьова, Ані Лорак, О. Скрипки. Творчість групи «Океан Ельзи».	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Тема 3.	1. Дослідити процес формування фахової підготовки артистів естради. 2. Охарактеризувати процес підготовки естрадних співаків у Національному університеті культури і мистецтв, Київському інституті музики ім. Р. Глієра, Київському університеті ім. Б. Грінченка.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Змістовий модуль 3. Розважальні музично-театральні жанри XX – п. XXI ст.					
Тема 1.	1. Проаналізувати процес становлення і розвиток музично-театральних жанрів розважального типу. 2. Визначити особливості розвитку музично-театральних жанрів у XX – п. XXI ст. Комічна опера. Оперета. Мюзикл.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2.	1. Дослідити процес формування жанру оперети. 2. Визначити типові сюжети та особливості драматургії оперети. 3. Порівняти західноєвропейські традиції оперети, радянська оперета, оперета в Україні.	2 год.	Див. літератур у до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5
Тема 3.	1. Проаналізувати історію виникнення жанру мюзиклу. Визначити специфіку жанру. 2. Визначити особливості американського мюзиклу. 3. Порівняти європейські традиції мюзиклу.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 4.	1. Дослідити етимологію дефініції «популярна музика». 2. Визначити напрями популярної музики: джаз, рок-музика. Жанри популярної музики: мюзикл, рок-опера.	2 год.	Див. літератур у до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5
Змістовий модуль 4. Рок-музика і джаз як явища культури другої половини XX - XXI ст.					
Тема 1.	1. Розглянути рок-музику як явище культури другої половини XX ст. 2. Визначити жанрові витоки рок-музики. 3. Проаналізувати засоби виразності рок-музики.	2 год.	Див. літератур у до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5
Тема 2	1. Визначити витоки рок-опери як жанру. Популярні взірці рок-опери. 2. Визначити особливості	2 год.	Див. літератур	Підготовка повідомлень.	5

	західноєвропейської рок-опери. 3. Порівняти російську рок-оперу та рок-оперу в Україні.		у до теми	Контроль на семінарському занятті.	
Тема 3.	1. Розглянути походження джазу, його витoki: спиричуелз, блюз, регтайм. 2. Порівняти стилі класичного джазу: новоорлеанський, диксиленд, свінг, радянський джаз. 3. Визначити особливості функціонування стилів сучасного джазу. 4. Порівняти сучасні джазові стилі (бі-боп, кул, фри-джаз).	2 год.	Див. літератур у до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5

6.2. Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
5	Студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу; застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами та методиками музичної педагогіки; демонструє вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання педагогічних ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	Студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних завдань з музичної педагогіки; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	Студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконаливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань;
2	Студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється як підсумок роботи студента протягом вивчення модуля за результатами засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни та виконання студентом інших видів навчальної роботи, передбаченої змістом модуля, а саме – письмової контрольної роботи.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль 1):

1. Становлення естрадних жанрів ліричного шансону, циганської пісні, сатиричного куплету, сатиричного монологу, конференсу.
2. Розвиток естрадних форм у 20-ті рр. ХХ ст.
3. Особливості творчості відомих естрадних співаків 50-60-х рр. ХХ ст.
4. Розвиток української естрадної пісні в 60-ті роки ХХ ст.
5. Виокремити жанри естрадного мистецтва 70-90-х років; визначити поняття «естрадна зірка», «зірки естради».
6. Охарактеризувати значення особистості в сфері естрадного мистецтва.
7. Визначити особливості становлення фахової освіти естрадного спрямування.
8. Охарактеризувати особливості авторської пісні та творчість авторів-виконавців В. Висоцького, Б. Окуджави.
9. Охарактеризувати діяльність естрадних вокальних ансамблів «Смерічка», «Червона рута».
10. Висвітлити творчість естрадних виконавців Н. Яремчука, В. Зінкевича.
11. Проаналізувати творчу діяльність Тріо Мареничів як популяризаторів української народної пісні.
12. Висвітлити індивідуальні особливості сатиричних дуетів Тарапунька і Штепсель, Р. Карцев і В. Ільченко, В. Моїсеєнко і В. Данилець.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль 2):

1. Проаналізувати жанр музичної пародії як явища естрадного мистецтва другої половини ХХ ст. (В. Винокур, О. Песков).
2. Визначити роль радіо і телебачення в популяризації української естради. Естрадні концерти, музичні фільми, театралізовані шоу.
3. Охарактеризувати естрадні теле-шоу, конкурси («Х – фактор», «Голос країни»).
4. Охарактеризувати шоу-бізнес, його типові риси.
5. Висвітлити особливості розвитку української естради. Тематика пісень. Значення виконавської особистості в естрадному мистецтві.
6. Охарактеризувати творчі постаті О. Білозір, В. Павлика, О. Пономарьова, О. Скрипки, групи «Океан Ельзи».
7. Визначити шляхи розвитку шоу-бізнесу у ХХ ст.;
8. Простежити шляхи розвитку шоу-бізнесу в Україні у ХХ ст.
9. Визначити стан сучасного шоу-бізнесу в Україні

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль 3):

1. Проаналізувати традиції західноєвропейської оперети.
2. Охарактеризувати особливості американської оперети.
3. Охарактеризувати виникнення жанру мюзиклу. Жанрові витоки мюзиклу.
4. Визначити специфіку жанру мюзиклу.
5. Висвітлити особливості американського мюзиклу.
6. Визначити особливості європейської традиції мюзиклу.
7. Охарактеризувати поп-музику як явище художньої культури ХХ ст.
8. Визначити особливості розвитку рок-музики у другій половині ХХ ст.
9. Виокремити засоби виразності рок-музики;
10. Визначити особливості культури музичного «року».
11. Визначити значення рок-музики в українській культурі другої половини ХХ ст.
12. Визначити особливості розвитку рок-опери у другій половині ХХ ст.
13. Визначити умови формування рок-опери у другій половині ХХ ст.;
14. Охарактеризувати особливості розвитку української рок-опери.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль 4):

1. Визначити особливості стилів традиційного джазу.
2. Визначити типові риси стилів: новоорлеанський, диксиленд, свінг.
3. Охарактеризувати особливості виконавської манери відомих американських джазових музикантів.
4. Визначити особливості функціонування рок-опери.
5. Простежити процес розвитку української рок-опери.
6. Визначити особливості джазової імпровізації у джазі традиційних стилів.
7. Визначити особливості джазової імпровізації у творчості відомих джазових виконавців.
8. Визначити особливості стилів сучасного джазу.
9. Охарактеризувати типові риси стилів: бі-боп, кул, фри-джаз;
10. Охарактеризувати жанрові витоки рок-музики.
11. Висвітлити засоби виразності рок-музики.
12. Визначити витоки рок-опери як жанру. Популярні взірці рок-опери.
13. охарактеризувати особливості західноєвропейської рок-опери. Російська рок-опера. Рок-опера в Україні.
14. Визначити походження джазу, його витоки: спиричуелз, блюз, регтайм.

Критерії оцінювання модульного контролю

21-25 балів - студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст всіх питань модульної контрольної роботи, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі історії мистецтв та історії української естради та їх взаємозв'язки. Виявляє самостійне, творче ставлення до педагогічних ідей, концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Студент виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі, які є актуальними для власної творчої діяльності; розуміння історичних тенденцій розвитку естради; самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

16-20 балів - студент обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує історичні тенденції та стилістичні течії мистецтва естради, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань у процесі написання модульної контрольної роботи. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Студент виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів; визначення малодосліджених аспектів у професійній галузі, які є актуальними для формування власної творчої діяльності.

11-15 балів - студент частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою,

як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання модульної контрольної роботи.

0-10 балів - Відповіді студента мають репродуктивний характер. Студент неефективно використовує знання у процесі написання модульної роботи; поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Студент використовує додаткові джерела і матеріали, запропоновані викладачем; слабо історичні етапи розвитку, співвіднесення стилів і течій, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат. Пізнавальна діяльність студента характеризується репродуктивним рівнем, неспроможністю самостійного пошуку.

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Вивчення курсу "Історія мистецтв: Історія естради" закінчується заліком, який виставляється за сумою результатів виконання всіх видів роботи (лекції, семінарські заняття, самостійна робота, МКР).

Максимальна кількість набраних балів становить 100.

6.5 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

7 семестр

Разом: 30 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 14 год., модульний контроль – 2 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.		
Назва модуля	<i>Розвиток естрадного мистецтва у XIX –першій половині XX ст.</i>				<i>Розвиток естрадного мистецтва у XX – XXI ст.</i>		
Кількість балів за модуль	87 балів						
Заняття	1	2	3	4	1	2	3
Теми лекцій (5 балів)	Діяльність розважальних естрадних установ (XIX – п. XX ст. (1 б.)	Естрадне мистецтво першої третини XX ст. Естрада в Україні (1 б.)			Естрада у 70-90 рр. XX ст. Українська естрада (16.)	Українське естрадне виконавство к. XX – п. XXI ст (16.)	Формування професійної освіти естрадного виконавства (1 б.)
Теми семінарських занять (22 бали)			Розвиток естрадних жанрів у 30-40 рр. XX ст. (1+10 б)	Естрада у 50-60 рр. XX ст. Українське естрадне мистецтво (1+10 б.)			
Самостійна робота (35 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (25 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів						

Всього балів за 7 сем. : 87

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

8 семестр

Разом: 30 год., лекції – 88 год., семінарські заняття – 6 год., самостійна робота – 14 год., модульний контроль – 2 год. підсумковий контроль – залік

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль III.			Змістовий модуль IV.			
Назва модуля	<i>Розважальні музично-театральні жанри XX – п. XXI ст.</i>			<i>Рок-музика і джаз як культурні явища другої половини XX</i>			
Кількість балів за модуль	97 балів						
Заняття	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (4 бали)		Оперета у XX ст. як видовищна і розважальна вистава (1 б.)	Мюзикл: витоки і розвиток жанру (1 б.)	Поп-музика як явище художньої культури XX ст. (1 б.)	Рок-музика як культурне явище другої половини XX ст.. (1б.)		
Теми семінарських занять (33 бали)	Розважальні музично-театральні жанри: історичний аспект (1+10 б.)					Рок-опера як новий жанр естрадного мистецтва другої половини XX ст. (1+10 б.)	Джаз як феномен музичної культури XX ст. Стилі традиційного джазу. Стилі сучасного джазу. (1+10 б.)
Самостійна робота (35 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль (25 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів						

Всього балів за 8 сем. : 97

Всього балів 184, коефіцієнт – 1, 8

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основна:

1. Бойко О.М. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2017. 215 с.
2. Богатырёва Т. Культура как качество жизни. URL: <http://viperson.ru/articles/tatyana-bogatyreva-kultura-kak-kachestvo-zhizni> (дата звернення: 24.10.2017).
3. Бурцева Н. Становление школы. Советская эстрада и цирк, 1986. № 1. С. 14–15.
4. Верхова А. Амбівалентність понять «естрада» та «шоу-бізнес». Київ: Актуальные научные исследования в современном мире, 2016. Вып. 10 (18). С. 25–28.
5. Гончарук О. Екранний видовищний синтез естрадного мистецтва // Студії мистецтвознавчі. Київ: ІМФЕ НАН України, 2011 № 3. С.14–19.
6. Дацкевич И. Феномен массовой культуры. Ч. 1. Москва, 2012. 35 с.
7. Дмитриев Ю. Советская эстрада. Краткий очерк истории. Москва, 1968. 77 с.
8. Дмитриев Ю. Леонид Утёсов. Москва: Искусство, 1982. 207 с.
9. Добрюха Н. Рок из первых рук. Москва, 1992. 304 с.
10. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство у системі музичного мистецтва естради: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Харків, 2008. 186 с.
11. Дружкин Ю. Песня от 70-х до 90-х. Что дальше? // Эстрада сегодня и вчера. Москва, 2010. С. 7–53.
12. Думасенко С. Особливості вар'єте-життя України кінця ХІХ – початку ХХ століття. Аркадія. 2014. № 3 (40). С. 28–31.
13. Думасенко С. А. Театри малих форм у контексті культурного розвитку Одеси у першій чверті ХХ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Харків, 2009. 12 с.
14. Золотницкий Д. Мастера эстрады. Ленинград: Искусство, 1964. 220 с.
15. Історія української музики: у 6-ти тт. Т. 4: 1917–1941. Київ: Наукова думка, 1992. 446 с.
16. Клитин С. Артисты в открытом пространстве // Беседы об искусстве эстрады (и не только). Санкт-Петербург: СПбГАТИ, 2012. 104 с.
17. Клитин С.С. «Золотой век» европейской эстрады. Исторический и теоретический анализ: автореф. дис. ... д-ра искусствоведения: 17.00.01. Москва: Всесоюз. НИИ искусствоведения, 1991. 49 с.
18. Клитин С. История искусства эстрады. Санкт-Петербург, 2008. 445 с.
19. Клитин С. Искусство эстрады ХІХ – ХХ веков. Санкт-Петербург, 2005. 48 с.
20. Клитин С. Эстрада: Проблемы теории, истории и методики. Ленинград: Искусство, 1987. 187 с.
21. Коллиер Д. Становление джаза. Популярный исторический очерк. Москва, 1984. 390 с.
22. Коменда О. Поняття жанру в сучасному музикознавстві // Музична україністика: сучасний вимір. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2009. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39411/11Komenda.pdf?sequence=1> (дата звернення: 18.10.2017).
23. Конен В. Рождение джаза. Москва: Сов. композитор, 1984. 312 с.
24. Конников А. Мир эстрады. Москва: Искусство, 1980. 272 с.
25. Кузнецов Е. Из прошлого эстрады. Москва: Искусство, 1958. 359 с.
26. Макарова А. Тенденции развития современной эстрады. URL: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=517492#1> (дата звернення: 05.05.2017).
27. Мозговий М.П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01. Київ, 2007. 175 с.
28. Мозговий М. Засоби коригування впливу масової естрадної музики. Культура України. Харків: ХДАК, 2009. Вип. 27. С. 240–248.

29. Мозговий М. Популярність естрадної музики: механізми формування // Мистецтвознавчі записки. Київ: Міленіум, 2009. Вип. 15. С. 23–29.
30. Муратов М.М. Эстрада как феномен массовой культуры: дис. ... канд. философ. наук: 24.00.01. Казань, 2005. 143 с.
31. Нариси української популярної культури: ред. О. Гриценка. Київ: УЦКД, 1998. 760 с.
32. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес. Вінниця, 2013. 368 с.
33. Откидач В. М. Рок-музика як соціокультурне явище: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01. Харків, 2008. 40 с.
34. Печерський В. Розвиток естради України у ХІХ столітті // Історія української естради (лекційний курс). Київ, 2007. 213 с.
35. Поплавський М. Шоу-бізнес: теорія, історія, практика. Київ, 2001. 560 с.
36. Рыбакова Э. Развитие музыкального искусства эстрады в современной России: традиции, перспективы, исследования. URL: <http://elibrary.spbguki.ru/600382/view> (дата звернення: 10.05.2017).
37. Самая Т. В. Базові засади естрадного мистецтва // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. Київ: Міленіум, 2012. Вип. 21. С. 219–226.
38. Самая Т. В. Естетичні проблеми саунду у естрадному вокальному виконавстві // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство: наук. журн. Київ: Міленіум, 2015. № 2 (5). С. 193–199.
39. Самая Т. В. Основні тенденції розвитку вокального мистецтва естради України 60-70-років ХХ століття // Вісник НАКККіМ: зб. наук. пр. Київ: Міленіум, 2017. Вип. 3. С. 133–137.
40. Саульский Ю. Эстрадная музыка. Эстрада: что? где? зачем?: Статьи. Интервью. Публикации. Москва: Искусство, 1988. С. 184–200.
41. Солодовник В. Эстрада // Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18031 (дата звернення: 24.10.2017).

Додаткова:

1. Кадцын Л. Массовое музыкальное искусство XX столетия (эстрада, джаз,барды, и рок в их взаимосвязи) / Л. Кадцын. – Екатеринбург, 2006.
2. Катасонова Т. Київські театри мініатюр / Т.Катасонова // УКраїнський театр. – 1988. – № 6.
3. Клитин С. Эстрада. Проблемы теории, истории и методики / С.Клитин. – Ленинград: Искусство, 1987.
4. Поплавський М. Антологія сучасної української естради / М.Поплавський. – К.: Преса України, 2004.
5. Русская советская эстрада 1946–1977 годы: очерки истории / ред. Е.Уварова. – М. Искусство, 1981.
6. Савченко А. Кумиры забытой эстрады / А. Савченко. – М.: Знание, 1998.
7. Солодовник В. Эстрада і ринок / В. Солодовник // Українська культура – 1993. – № 6
8. Сто великих вокалистов: сб. статей / сост. Д.Самин. – М.: Вече, 2004.
9. Токарев Ю. Поп-музыка: за и против / Ю.Токарев // Музична критика і сучасність. – К.: Музична Україна, 1984.
10. Троицкий А. Рок в Союзе: 60-е, 70-е, 80-е... / А. Троицкий. – М.: Искусство, 1991.
11. Уварова Е. Эстрадный театр: миниатюры, обозрения, мюзик-холлы (1917-1945) / Е.Уварова. – М.: Искусство, 1983.
12. Утёсов Л. С песней по жизни / Л. Утёсов. – М.: Искусство, 1961.
13. Щербакова Т. Цыганское музыкальное исполнительство и творчество в России / Т.Щербакова. – М.: Музыка, 1984.